



MAP 12 POKRAČUJE

Agregovaný popis potřeb

Září 2019



Obsah

Agregovaný popis potřeb MŠ.....	3
Seznam potřeb MŠ.....	5
Agregovaný potřeb potreby ZŠ	6
Seznam potřeb ZŠ.....	9

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Potřeby MŠ – rozvoj čtenářské a matematické pregramotnosti.....	3
Tabulka 2: Potřeby MŠ – rozvoj potenciálu v dalších oblastech	3
Tabulka 3: Potřeby MŠ –škola v komunitě.....	4
Tabulka 4: Agregovaný seznam potřeb MŠ.....	5
Tabulka 5: Potřeby ZŠ – rozvoj čtenářské a matematické gramotnosti.....	6
Tabulka 6: Potřeby ZŠ – rozvoj potenciálu v digitální a enviromentální gramotnosti.....	7
Tabulka 7: Potřeby ZŠ – rozvoj potenciálu v jazykové a polytechnické gramotnosti.....	7
Tabulka 8: Potřeby ZŠ –škola v komunitě	8
Tabulka 9: Agregovaný seznam potřeb ZŠ	9

Agregovaný popis potřeb MŠ

Každá zapojená mateřská škola provedla své vlastní popisy potřeb, a to v těchto oblastech:

- Čtenářská pregramotnost
- Matematická pregramotnost
- Jazyková pregramotnost
- Digitální pregramotnost
- Enviromentální výchova a vzdělávání
- Propojení škola – rodiče
- Spolupráce s komunitou

Potřeby byly tedy zkoumány nejen v „povinných“ oblastech uvedených v Metodice tvorby místních akčních plánů v oblasti vzdělávání (Postupy MAP II), ale i ve vztahu k prioritním oblastem uvedeným v MAP Praha 12, který byl schválen v roce 2016. V zájmu zajištění zpracování kvalitních výstupů byl pro zpracování popisu potřeb jednotlivých mateřských škol použit dotazník, který zapojeným školám návodným způsobem umožnil zpracování potřeb ve sledovaných oblastech. Následně došlo k předání výstupů realizačnímu týmu MAP, který zpracoval syntézu těchto dat v podobě agregovaného popisu potřeb.

Tabulka 1: Potřeby MŠ – rozvoj čtenářské a matematické pregramotnosti

Agregovaný popis potřeb čtenářská a matematická pregramotnost	
Čtenářská pregramotnost	Matematická pregramotnost
Dovybavení zbývajících tříd čtenářskými koutky	Využívání Hejného metody
Prostředky na doplňování kvalitní literatury	
Vytvoření systému práce s jazykovou pregramotností	
Ve velké většině MŠ dochází ke zlepšování výuky v čtenářské pregramotnosti	
Dochází k zařazování nových prvků a metod výuky (Noc s Andersenem, čtenářské deníky atd.)	

Zdroj: seznam potřeb jednotlivých MŠ

V oblasti rozvoje čtenářské pregramotnosti mateřské školy nejčastěji postrádají prostředky na nákup pomůcek. Většina mateřských školek je vybavená knihovnami s dostatkem literatury, často se však potýkají s nedostatkem prostředků na nákup nově vydané literatury. Zmiňují rovněž vysokou administrativní náročnost zpracování žádostí o dotace a jejich administrace. Tuto skutečnost vnímají jako překážku pro další rozvoj ve všech oblastech pregramotnosti, zejména z důvodů obtíží při vybavování škol pomůckami.

Tabulka 2: Potřeby MŠ – rozvoj potenciálu v dalších oblastech

Agregovaný popis potřeb v dalších oblastech		
Jazyková pregramotnost	Digitální pregramotnost	Enviromentální výchova a vzdělávání
Nedostatek lektorů a pedagogů vyučujících cizí jazyk	Minimum MŠ zařazuje digitální pregramotnost do výuky z důvodu absence pomůcek	Spolupráce s externími subjekty (NNO, orgány veřejné správy)
Důraz na výuky českého jazyk z různých důvodů (vysoký počet cizinců ve třídách, zvyšující se	Pokud mají některé MŠ pomůcky (například interaktivní tabule,	Potřeba navýšení počtu pobytů v přírodě

podíl dětí v populaci s logopedickými problémy atd.)	komunikace s rodiči prostřednictvím aplikací atd.), tak naopak velmi intenzivně s touto problematikou pracují	Chybějící prostředky na nákup rostlin, semen a zahradnického náčiní
	Nedostatek prostředků pro nákup pomůcek.	Všechny zapojené MŠ realizují enviromentální programy
	Administrativní náročnost zpracování a administraci žádostí o dotace a granty.	

Zdroj: seznam potřeb jednotlivých MŠ

V jazykové pregramotnosti byl identifikován nedostatek kvalitních pedagogů a lektorů pro výuku cizího jazyka. Naopak se mateřským školám daří zajišťovat výuku českého jazyka pro cizince, a to i díky intenzivní spolupráci s externími subjekty. V těchto MŠ pak probíhají některé programy v rodném jazyce dětí cizinců (nejčastěji vietnamština a čínština). Některé MŠ zařazují do vzdělávacích programů výuku cizích jazyků (nejčastěji angličtina).

Všechny zapojené mateřské školy realizují enviromentální výchovu a vzdělávání. Nejčastěji se potýkají s nedostatkem prostředků na nákup potřebných pomůcek. Výuka a vzdělávání v této oblasti je zaměřena do většiny činností mateřských škol (stravování, třídění odpadů, programy zaměřené na poznávání přírody, procházky do přírody atd.). Téměř všechny sledované mateřské školy spolupracují na rozvoji enviromentální výchovy a vzdělávání s externími subjekty.

Na základě zjištěných dat lze říci, že ve sledovaných mateřských školách je nejvíce rozvinutá výuka čtenářské a jazykové pregramotnosti a naopak nejméně digitální pregramotnosti. Nečastější potřebou jsou finanční prostředky na nákup potřebných pomůcek a dále nedostatek kvalifikovaných pedagogů a lektorů. Rozvoji vzdělávání v digitální pregramotnosti na MŠ často brání poměrně vysoké náklady na nákup potřebného vybavení.

Tabulka 3: Potřeby MŠ –škola v komunitě

Agregovaný popis potřeb	
Propojení škola – rodiče	Spolupráce s komunitou
Minimum MŠ má vytvořené a formalizované rodičovské spolky.	Velké množství programů, do kterých jsou zapojeny místní spolky, NNO, veřejná správa a další instituce.
Malá ochota rodičů zapojit se do programu škol.	Jsou však stále mateřské školy, které nepovažují aktuální spolupráci za dostatečnou.
Až na několik výjimek funguje spolupráce s rodiči spíše nahodile, sporadicky a pouze v individuálních případech.	
Všechny MŠ nabízejí velmi rozmanitý program v oblasti mimoškolních aktivit (kroužky, výlety, návštěvy divadel, návštěvy různých institucí, kavárničky,	

Zdroj: seznam potřeb jednotlivých MŠ

Velká většina mateřských škol obtížně hledá způsob spolupráce s rodiči. Jenou z překážek je malá ochota rodičů spolupracovat, což se týká jak přípravy dítěte před nástupem do MŠ, tak v době jeho docházky. Pokud školy mají formalizované rodičovské spolky, pak je většinou považují za funkční a prospěšné (rodiče se účastní programů, mimoškolních aktivit, pomáhají při údržbě zahrad atd.). Většina mateřských škol však tyto spolky nemá založeny. Nejčastějším důvodem, proč nedochází ke

vzniku rodičovských spolků na MŠ je absence aktivního zájmu ze strany rodičů, přestože tuto možnost školy rodičům nabízejí.

V oblasti spolupráce s komunitou realizují mateřské školy velké množství programů, které jsou zaměřeny na téměř všechny oblasti výuky a vzdělávání (například čtenářská, matematická pregramotnost, požární ochrana, zdraví, enviromentální tematika, společenský život, ICT, mezigenerační setkávání, multikulturní výchova atd.). Lze konstatovat, že mateřské školy svoji roli v životě komunity vnímají a jsou často významnými iniciátory společenského dění ve svém okolí.

Seznam potřeb MŠ

Tabulka 4: Agregovaný seznam potřeb MŠ - shrnutí

Agregovaný seznam potřeb MŠ	
-	Finanční prostředky na nákup pomůcek napříč tématy (vybavení knihoven, pomůcky pro výuku matematické pregramotnosti, IT technika a související pomůcky pro výuku IT pregramotnosti, pomůcky pro enviromentální výchovu).
-	Doplnění pedagogického sboru o odborníky v oblasti jazykového vzdělávání.
-	Tvorba a zkvalitňování programů výuky napříč všemi tématy (například formou konzultací, poradenství vzdělávání atd.).
-	Podpora při získávání, administraci a implememntaci dotačních titulů a programů (MŠ mají nedostatečnou administrativní kapacitu).
-	Podstatné zkvalitnění spolupráce s rodiči a navýšení jejich participace do života mateřských škol.
-	Posilování role MŠ v životě místní komunity.

Zdroj: seznam potřeb jednotlivých MŠ

Agregovaný potřeb potřeby ZŠ

Každá zapojená základní škola provedla své vlastní popisy potřeb, a to v těchto oblastech:

- Čtenářská gramotnost
- Matematická gramotnost
- Jazyková gramotnost
- Enviromentální a přírodovědecká gramotnost
- Digitální gramotnost
- Polytechnická gramotnost
- Propojení škola – rodiče
- Spolupráce s komunitou
-

Potřeby byly tedy zkoumány nejen v „povinných“ oblastech uvedených v Metodice tvorby místních akčních plánů v oblasti vzdělávání (Postupy MAP II), ale i ve vztahu k prioritním oblastem uvedeným v MAP Praha 12, který byl schválen v roce 2016. V zájmu zajištění zpracování kvalitních výstupů byl pro zpracování popisu potřeb zapojených základních škol použit dotazník, který školám návodným způsobem umožnil zpracování potřeb ve sledovaných oblastech. Následně došlo k předání výstupů realizačnímu týmu MAP, který zpracoval syntézu těchto dat v podobě agregovaného popisu potřeb.

Tabulka 5: Potřeby ZŠ – rozvoj čtenářské a matematické gramotnosti

Agregovaný popis potřeb čtenářská a matematická gramotnost	
Čtenářská gramotnost	Matematická gramotnost
Obtíže s pravidelným doplňováním titulů (dle vzdělávacích potřeb, ale i preferencí žáků) do školních knihoven.	Využívání Hejného metody přibližně na ½ škol. Dále „klasická/tradiční“ metoda, činnostní učení, využívání některých prvků Hejného metody, tvořivá škola atd.
Osvědčuje se spolupráce s knihovnami.	Používání širokého spektra pomůcek a postupů (hlavolamy, dramatizace slovních úloh, názorné tabule, karty, modely těles, matematická pexesa, PC výukové programy, rýsovací sady, stavebnice, 3D modely, logické hry, geoboardy atd.)
Chybí dvojjazyčné knihy.	
Chybějící prostředky na vybavení školních knihoven.	
Obtíže s personálním obsazením správce knihovního fondu.	
Nedostatek vhodných prostor pro školní knihovny.	
Obtíže s chybějícím knihovnickým systémem pro správu a půjčování knih (školy nemají prostředky na nákup knihovnických systémů).	
Malý zájem žáků o čtení.	

Zdroj: seznam potřeb jednotlivých ZŠ

V oblasti rozvoje čtenářské gramotnosti školy nejčastěji popisují potřeby v oblasti personálního zajištění správy knihoven, chybějící vhodné prostory pro zřízení a rozšiřování knihoven (například na vybavení knihoven pro realizaci čtenářských dílen apod.), a konečně i chybějící finanční prostředky na obnovu, správu a doplňování knihovního fondu. Další potřebou je samotné zajištění správy knihovnických fondů, například chybějící software a další knihovní systémy. Některé školy rovněž definují jako problém nedostatečnou motivaci dětí o čtení. Jsou však již i školy, které hovoří o zastavení tohoto trendu a zvyšujícím se zájmu o čtení.

Dlouhodobě však roste počet tříd, které jsou vybaveny čtenářskými koutky (zejména na I. stupni). Zapojené základní školy realizují velké množství aktivit, které jsou součástí vyučovacích hodin různých předmětů a mají za cíl zkvalitňování čtenářské gramotnosti žáků (čtenářské kroužky, souboje čtenářů,

čtenářské kluby pro děti ohrožené školním neúspěchem). Mimo vyučovací hodiny zapojené školy rovněž realizují celou škálu aktivit vedoucích ke zkvalitňování čtenářské gramotnosti. Jde například o Noc s Andersenem, návštěvy knihoven, čtení s rodiči, čtení pro děti v mateřských školách a domovech po seniory, rétorické soutěže, tvůrčí psaní, literární bazary atd. Školy rovněž nezapomínají i na průběžné vzdělávání pedagogů v oblasti rozvoje čtenářské gramotnosti.

Z hlediska rozvoje matematické gramotnosti školy využívají nejen různé metodické postupy, případně jejich kombinaci, ale na všech školách je využíváno široké spektrum výukových pomůcek a postupů.

Tabulka 6: Potřeby ZŠ – rozvoj potenciálu v digitální a enviromentální gramotnosti

Agregovaný popis potřeb v digitální a enviromentální gramotnosti	
Digitální gramotnost	Přírodovědecká a enviromentální gramotnost
Všechny školy mají k dispozici počítačové učebny.	Téměř všechny školy mají zájem rozvíjet zázemí pro rozvoj přírodovědecké a enviromentální gramotnosti.
Některé školy nemají dostatečně vyřešenou vnitřní konektivitu, nebo aktuální řešení neodpovídá potřebám na rychlost a kapacitu.	Zastaralé vybavení odborných učeben.
Potřeba přeměny stávajících PC učeben na multimediální centra s čímž souvisí potřeby obnovy stávající techniky, dovybavení novou technikou (3D tiskárny, nástroje pro výuku robotiky, tablety, projekční technika, interaktivní tabule atd.).	Část škol nemá k dispozici vybavené prostory pro výuku vně i mimo budovy školy.
Všechny školy se shodují na potřebě rozvoje zázemí pro rozvoj digitální gramotnosti.	Ve školách se liší rozložení zařazování pokusů v rámci jednotlivých ročníků. Někde probíhá ve všech ročnících, v některých školách až ve vyšších ročnících II. stupně.

Zdroj: seznam potřeb jednotlivých ZŠ

V oblasti rozvoje digitální gramotnosti začínají školy klást důraz na zajištění konektivity celé školy a přeměně stávajících počítačových učeben na multimediální centra a jejich využití při výuce celého spektra činností. Chybí jim dostatek finančních prostředků pro nákup potřebné techniky a instalaci nezbytných IT řešení.

Pro rozvoj přírodovědecké a enviromentální gramotnosti na většině škol (školy s důrazem na jazykovou výuku tyto potřeby nemají) je důležitá existence vybavených prostor (vně i mimo budovu školy) pro realizaci výuky (zařazováno zejména do výuky fyziky, přírodopisu, chemie, případně science a enviromentální výchova). Některé školy se však potýkají s nedostatkem prostor a zastaralým vybavením. Školy jsou však připravené (popsané konkrétní vize, či již zpracované projekty), v případě získání potřebných finančních prostředků, realizovat kroky k zajištění a vybavení učeben.

Tabulka 7: Potřeby ZŠ – rozvoj potenciálu v jazykové a polytechnické gramotnosti

Agregovaný popis potřeb v jazykové a polytechnické gramotnosti	
Jazyková gramotnost	Polytechnická gramotnost
Minimum škol udržuje kontakt s partnerskou institucí v zahraničí.	Pokud jsou školy vybaveny speciální učebnou (dílny, kuchyně, keramické dílny) je většinou vybavena pouze základním vybavením, které je často zastaralé.
Všechny školy konstatují, že se kvalita jazykové gramotnosti zlepšuje. Důvodem je nejen důraz na zkvalitňování a rozvíjení výuky ve školách, ale i rozšiřování možností žáků (cestování, internet atd.).	Školy mají ve velké většině (s výjimkou škol zaměřených na jazykovou výuku) zájem na rozvoj polytechnické gramotnosti.
Některé školy považují jazykové vzdělávání na jejich škole za velmi kvalitní (například při srovnávání	

<p>výsledků testů SCATE mají nadprůměrné výsledky). Některé školy naopak vnímají rezervy, a aktivně se snaží jazykovou gramotnost rozvíjet.</p> <p>Velký počet dětí ve třídě limituje kvalitu výuky.</p> <p>Stagnují konverzační dovednosti před gramatickými dovednostmi.</p> <p>Chybějící kvalifikovaní pedagogové.</p> <p>Chybějící kontakt s rodilými mluvčími.</p>	<p>Výjimečně školy v rámci rozvoje polytechnické gramotnosti spolupracují s dalšími subjekty (například SOU).</p> <p>Některé školy postrádají aprobované pedagogy pro výuku polytechnické gramotnosti.</p>
---	--

Zdroj: seznam potřeb jednotlivých ZŠ

Hlavní potřebou pro rozvoj polytechnické gramotnosti je dovybavení stávajících učeben, případně jejich celková rekonstrukce. Dál jde o získání aprobovaných pedagogů u škol, které jimi nedisponují.

Z hlediska rozvoje jazykových dovedností byla identifikována potřeba navýšení kontaktů žáků se zahraničním, rozvoje konverzačních dovedností (potřeba zajištění kontaktu s rodilými mluvčími), doplnění pedagogického sboru o kvalifikované pedagogy.

Tabulka 8: Potřeby ZŠ –Škola v komunitě

Agregovaný popis potřeb	
Propojení škola – rodiče	Spolupráce s komunitou
<p>Na většině základních škol fungují rodičovské spolky, které se zapojují do chodu školy. Míra zapojení a ochota rodičů participovat na chodu škol je různá.</p> <p>Některé školy nemají formalizované rodičovské spolky, naopak na některých školách jich působí i více (například v případě, že školy realizují více vzdělávacích programů).</p> <p>Školní spolky se podílí například na financování a spolufinancování aktivit školy, pořádání akcí atd.</p> <p>Některé školy charakterizují aktivitu a ochotu rodičů zapojit se do chodu školy jako minimální. Dále sdělují, že je obtížné zapojit větší množství rodičů.</p> <p>Většina škol sděluje potřebu rozvíjet spolupráci s rodiči, a to jak na individuální úrovni (například v linii žák, rodič, škola), tak na úrovni rodičovských spolků a sdružení.</p> <p>Školy s rodiči organizují poměrně velké množství rozličných akcí (sportovní, kulturní aktivity atd.).</p> <p>Školy ke komunikaci s rodiči využívá kombinaci standardních metod (individuální a třídní schůzky, setkání rodičovských spolků, informace na webových stránkách), ale i nových technologií jako jsou například aplikace typu Škola OnLine, Bakaláři</p>	<p>Školy se zapojují do velkého množství programů, projektů a místních komunitních akcí.</p> <p>Školy rovněž vytvářejí programy jejichž se místní komunita může účastnit.</p> <p>Většina škol je zapojen do místního dění i formou žákovských parlamentů.</p> <p>Školy často spolupracují s různými institucemi.</p>

atd. Školy rovněž využívají pro získání zpětné vazby dotazníků pro rodiče.

Zdroj: seznam potřeb jednotlivých ZŠ

Z hlediska potřeb v oblasti spolupráce s rodiči si školy často stěžují na malý zájem ze strany rodičů (do života škol se jich zapojuje pouze část). Kromě standardních nástrojů, jako je konání pravidelných třídních schůzek, mají některé školy zřízené rodičovské spolky, které se, až na malé výjimky (pracují pouze formálně), zapojují do života základních škol. Většina škol by uvítala větší zapojení rodičů do života školy.

V oblasti spolupráce s komunitou realizují základní školy velké množství programů, které jsou zaměřeny na téměř všechny oblasti výuky a vzdělávání (například čtenářská a matematická gramotnost, požární ochrana, zdraví, sport, enviromentální tematika, společenský život, ICT, mezigenerační setkávání atd.). Významné je rovněž zapojení žákovských parlamentů, například do procesů tvorby místních strategií na MČ Praha 12. Základní školy, obdobně jako mateřské školy, se snaží rozvíjet svoji roli v životě místní komunity a často jsou významnými iniciátory společenského dění ve svém okolí.

Seznam potřeb ZŠ

Tabulka 9: Agregovaný seznam potřeb ZŠ - shrnutí

Agregovaný seznam potřeb ZŠ	
-	Finanční prostředky na nákup pomůcek napříč tématy (vybavení knihoven, pomůcky pro výuku matematické gramotnosti, obnova IT techniky, pomůcky pro výuku robotiky a další související pomůcky pro výuku IT gramotnosti, pomůcky pro enviromentální výchovu, pomůcky pro výuku polytechnické gramotnosti).
-	Vytvoření vhodných prostor pro výuku odborných oblastí, zejména přírodovědecká a enviromentální gramotnost, ale i IT a jazyková gramotnost
-	Doplnění pedagogického sboru o aprobované pedagogy v oblastech jazykového vzdělávání, polytechnické gramotnosti atd.
-	Navýšení možností kontaktů žáků se zahraničním v zájmu zkvalitnění jazykového vzdělávání.
-	Podpora v oblasti profesního vzdělávání pedagogů ve všech oblastech.
-	Podstatné zkvalitnění spolupráce s rodiči a navýšení jejich participace do života základních škol.
-	Posilování role ZŠ v životě místní komunity.

Zdroj: seznam potřeb jednotlivých ZŠ